

Székely Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi ujság

Előfizetési árak:
Égész évre 50 Lel, félévre 25 Lel, negyedévre 13 Lel.
Egyes szám ára 1 Lel.

Felelős szerkesztő:
TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 14. sz.
Telefonszám: 34.
Megjelenik minden vasárnap.

A keleti kérdés,

Európának ez az örökös nyugtalanító kérdése megint teljes erővel, izgató éllel nyomult bele a világ gondolkodásába. Az angol és más nagy világlapok megítélése szerint is, a „helyzet rendkívül komoly.“ Az ügy maga, s különösen Konstantinápoly és a tengerszoros birtoklásának kérdése sokkal fontosabb is az angolokra nézve, mint az antant-hatalmak más országaira, melyek úgy látszik, nem akarnak a törökök ellen Angliával teljesen együtt-haladni.

Ezalatt a győzelmes Kemál pasa seregei tovább nyomulnak előre; legújabb hírek szerint, a semleges zónába, s Konstantinápoly elővárosába is behatoltak. Mindezek az eredmények — tekintve a hatalmak e kérdésben való egyetértésének hiányát — a török békeszerződés semmissé válásával jelentenek körül-belül egyet. Ezért is általános nyugtalanság, feszült érdeklődés kíséri figyelemmel a többi népek részéről is a török sikerek további kifejlődését.

Érthető lenne tehát ha az új, vagy újonnan megnagyobodott államok a semlegesség megóvása mellett, az elért eredmények békés megtartását tekintnék főfeladatukul!

Nemcsak anyákra, hanem apákra is volna szükségünk.

E lap f. hó 3 án megjelent 36. számába „V—6“ irt „Anyákra volna szükségünk“ címmel népünk leányainak idegenbe való elvándorlásáról és a sok veszedeletről, mely őket ott erkölcsükben támadja meg. Három züllött leány-típust rajzol képzeletünk elé, kiket ő a vonaton utaztában figyelt meg. Cikkéből kiérzik nagy szeretete, melyet nemzete iránt érez s lelkiismeretessége, mellyel annak bajait szívén viseli és gyógyítani akarja. Így kellene, hogy érezzen és tegyen ma minden művelt ember, ezt kívánja meg ma már a magyarság és az egész emberiség érdeke.

En cikkével a főbb dolgokban egyetérttek, csak helyenkint van egy kis hozzátenni és kilgazitani valóm. Egyetérttek azzal a megállapítással, hogy nem helyes a székely anyáktól leányainak messzi idegenbe, felügyelet nélkül való engedése. Nem helyes, hogy az anyáknak „a pénz legyen az istenük“. Egyetérttek abban, „hogy tanítsák meg komoly munkára, mások tiszteletére és szeretetére, tanítsák meg imádkozni az anyák leányait.“ Elismerem, hogy vannak olyan anyák, kik gyermekeik erkölcsi magaviseletével nem törődnek, azonban hiszem azt, hogy apák is vannak olyanok, mint anyák, talán még többen, kik „vérükben és erkölcsükben, testükben és lelkükben romlottak“. S én helyesebbnek látom azt, ha a gyermeknevelés gondját nem hárítjuk csak az anyára, s ha abban valami hiányosság van, nem vonjuk azért felelősségre csak az anyát, még a

népnel sem. Bármit mondott Campan asszony Napoleonnak, ma már nekünk, apákra és anyákra egyaránt szükségünk van a gyermeknevelésnél. Mert a szülők közös irányításával lehet a gyermekeket helyesen nevelni. Érteljük tehát azt a felfogást, hogy úgy a fiu-, mint leány-gyermek nevelése, gondja a szülők, tehát az apák és anyák együttes feladata.

Tudom, hogy vannak székely leányok, kik a szülői házat rég ott hagyva, „a bűnös szeretkezésnek élnek és megfertőzött vérük csak kár-hozatot hoz arra, aki velük érintkezik“. De tudok férfiakról is, kik magukat intelligenseknek tartják, s mégis e leányokat végromlásba vitték és viszik. Tudok a mai férfialalom nagy szegényéről: a leánykereskedeletről, mely alapja minden erkölcstelenségnek. Ezek eltörlésével és a fiugyermekek erkölcsös nevelésével fogjuk mi nők megjavítani társadalmunkat, ha majd oda kerülünk, hol szavunknak érvényt szerezhettünk. Ez azonban csak akkor lesz, mikor *politikai jogainkat* gyakorolhatjuk.

Mig ez a már sokak által várva-várt idő eljön, addig a betegség csillapítására fog szolgálni, ha Ti, a nép édesapái és anyái, nem engeditek gyermekeiteket messzi idegenbe elkóborolni. Szolgálj csak olyan ismerős helyre engeditek, hol gyermekeiteket mindenben a jóra irányítják, s erre kérjétek is meg a gazdát, kihez gyermekeiteket beadjátok. Ne csak az legyen kérdésnivalótok a hely felől, hogy adnak-e eleget enni? hanem, hogy vigyáznak-e gyermekeitek magaviseletére s nincs-e a háznál alkalom rá, hogy gyermekeitek az elzúllásnak ki legyenek téve? Vegyétek ezt lelketekre, székely szülők, mert ma már olyan cselédleányokról hall az ember, kik nem is maradnak olyan helyen, honnan nem engedik őket szabadon elkóborolni.

Végezetül szavamat a falu szellemi vezetőihez intézem, férfiakhoz és nőkhez. Vegyük e bajt lelkiismereti kérdéstünknek, mert nem szabad engednünk, hogy népünk gyermekei oly szabadon nőjjenek fel s úgy legyenek kidobva a nagyvilágba, hol ma még sok veszedelem leselkedik rájuk. Használjunk fel minden időt és alkalmat arra, hogy népünkkel a gyermeknevelésről beszélgeszünk s világosítsuk fel arról, hogyha nem igyekeznek fiaikat és leányaikat erkölcsösebben és öntudatosabban nevelni, mily nagy veszedelem fenyegeti nemzetünket.

Ha minden községben lesznek, kik megtalálják a módját a néppel való barátságos érintkezésnek és szavukra hallgatni fognak, akkor nem kell félni attól, hogy „fajunk eltűnik a népek sokadalmában“. Ürmösiné Balaskó Irma.

Egységes órajáratás. A helybeli középiskolákban elhatározták, hogy az intézeti órákat a városi hivatalos óra szerint fogják járatni, mivel a toronyórák nagy ingadozásnak vannak kitéve. Azonban, ha az intézeti órák és a toronyórák között negyedórai eltérések lesznek, ez a körülmény sok zavarnak lesz az okozója. Éppen ezért nagyon kívánatos, hogy a toronyórákat is a hivatalos órához igazítsák. Reméljük, hogy az egyházak vezetői ebben a közérdekű ügyben készségesen fognak intézkedni.

A helybeli közigazgatási hivatalok, az egész vármegyeházán, ezentul nem 7—1-ig, hanem 8—2 óráig tartják hivatalos óráikat.

Iskolai év kezdetén.

— Szabó András igazgató beszéde a helybeli ref. kollégium megnyitó ünnepélyén. —

(Vége)

A sok idegen nyelv felhalmozódásán egyszerűen azzal segítettek, hogy a *reáltagostól* teljesen elhagyták a francia nyelvet s így a *reális tagostól* a gimnáziumi tagozattal szemben csak a vegytannal, rajzzal és ábrázoló mértanval akarják megoldani, ami a bifurkálást s ezzel járó költséget igazán nem teszi indokolttá. Az angol nyelv a felső osztályokban megmaradt; de bizonytalan, hogy meddig, mert a főfelügyelet gyakorlására jogosult tényező ezzel szemben a *francia* nyelvet favorizálja s az eddigiekből következtetve nem valószínűtlen, hogy az angol nyelvnek a mi részünkről teljesen jogosult és vallási okokból indokolt tanításában e favorizálásnak kénytelenek leszünk engedni. De ebben az esetben az összes magyar középiskolák terve legalább egységes lesz s különbözőeti vizsgálat nem fogja akadályozni a tanulókat, hogy egyik felekezeti iskolából a másikba átlépjenek.

A rendkívüli tárgyak megmaradtak azzal a változtatással, hogy a francia nyelv s a rajz a felső osztályokra szorítottak, a fizikai gyakorlatok a VI. oszt.-ba is behozatottak, a *késimunka* a slöjd fogalmával az összes osztályokra széve meghatározatott, a *gyorsírás* pedig rendszeres tárgyból rendkívülivé lett, noha itt teljességgel nem indokolt a felső osztályokba szorítás, mivel hosszas tapasztalat bizonyítja, hogy ennek a tantárgynak tanulására legalkalmasabbak a középosztályok a IV—VI ig. A VI. oszt.-ban megnyílik a *reáltagost* 3 vegytani és 2 rajzórával, míg a VII. és VIII. osztályok a régi *tanterv szerint haladnak*.

Hanem van a módosítások között egy *megdöbbentően* lényeges, amit különlegesen is hangsúlyozni tartozunk, a történelemmel való elbánás úgy az alsó, mint a felső osztályokban. Az előbbieken maradt a mult évi 2—2 óra, az *utóbbiakban* csak a VIII. oszt.-ban heti 1 óra, az V—VIII. oszt.-ban ehelyett *jog és alkotmánytan* vetetet be, illetve fog a jövőre bevételni heti 2, ill. 3—3 órán.

Hogy a történelemnek ilyen összezsugorítása milyen színben tünteti fel az új középiskolát — annak ecsetelésébe nem bocsátkozom, hanem fel-tétlenül *hinni* akarom, hogy ez a hivatalos lapban sajtóhiba s megfordítva áll a dolog, t. i. a történelemé a 2, ill. 3—3 óra s a jogtudományé csak a VIII. oszt.-ban 1 óra. Így van értelme; a másikat elképzelni is lehetetlen. Történelem-tanítás nélkül a felsőgimnázium! Ki gondolna erre?!

Aggodalommal telik el lelkünk, ha azokra a feladatokra gondolunk, melyek e *tanterv* mellett a középiskola részéről megvalósítandók. A részletes utasítások hiánya, a tankönyvhiány, a hevenyében, hetek alatt összeűtött vázlatos tankönyvek, a fenyegető tanárhiány, a szakképesítésnek meg nem felelő tanári munka, eléggé indokolják az aggodalmat. De ezeken bizonyos módok mellett mégis csak lehet segíteni. Hanem hogy a külső akadályok leküzdése mellett folytatott munka *lélekben* milyen nemzedéket formál — ez igazán aggodalmat okoz.

Áttértünk teljesen az *utilitáris* irány követésére. Az új jelszó: csak azt tanítani, ami hasznos, aminek gyakorlati hasznát vesszük. Mintha *eseményekre*, a lélek táplálékára többé szükségünk sem volna! El attól a korhadt világtól, mely az *eseményeket* megteremtette s amelynek *átélése* az ifjúság lelkét felüdítette és megtermékenyítette! Mintha bizony a human studiumok kárára lettek volna az emberiségnek s nem azoknak volna köszönhető minden haladás!

Egy Homeroszt, Aischyloszt, Sophokleost, Platonot ki kell lökni a középiskolából, hogy ezeknek nevét se hallja a tanuló s egy Sokratesről, Krisz-

tus mellett az emberiség legnagyobb tanítójáról ne tudjon semmit behatóan s lelkét az ókorias nevelő példáival meg ne töltse — mert az mind kárt okoz neki!! Tanuljon csak szót és vázlatot. Vázlatot, kivonatot a történelmi két órákon is! Vázlatot, felületességet mindenben! Csak meggyújtani a tüzet, de nem melegedni mellette; az ételt megkóstolni s jól nem lakni soha; a szárnyakat felöltöni, de azokat meg sem lebbenteni, szöveteket a kézbe — de azzal nem tenni egy lépést sem!!

Az új irányzattal, lehet, hogy ezt érzük el. Nem tehetek róla, erről a helyről egész meggyőződéssel ki kell fejeznem azt, hogy valahol nagy hiba van. S ezt a hibát ki kell korrigálni. Isten őrizzen, hogy ezen ideges kapkodással fajult állapot állandósuljon.

Elismerem, hogy a mostani életviszonyok más mértéket szabnak élénk, mint régebb s tisztán a régi csapásokon haladni nem lehet és nem is szabad. De a középutat meg kell találni! S hiszem, hogy meg is fogjuk. A r. kath. státus már elhárította, hogy a jövő évtől kezdve a latin nyelvet a III. osztályba visszaállítja, bizonyosan a többi felekezeti hatóságok is fognak ennek az elhatározásnak deferálni. Egy *egészséges gimnáziumi és realis irányt* kell létesíteni az alsófokon, a *gimnáziumit — realgimnáziumit és realist* — a felsőn — kevesebb középiskolával! S e középiskola mellett szakiskolákat (gazdasági, kereskedelmi, ipari stb.) — talán többet, mint középiskolát — hogy ifjúságunk a gyakorlati pályákon érvényesülhessen. Nagy átalakulásnak nézünk elébe!

S ezekben az átalakításokban része kell, hogy legyen tanítványnak és tanítónak egyaránt. Csak arra kell vigyázni, hogy az ne legyen kísérleti nyúl, lélek nélküli eszköz — emez pedig lélek nélküli kísérletező. A tanuló legyen öntudatos, gondolkozni és nemesen érezni tudó, a tanító igazi *mestere* az eredeti — mondhatnók — veleszületett tehetségnek, habitusoknak kifejtésében. Egy boldog és a szó szoros értelmében szép élet legyen a kitűzött cél, annak szolgálatába álljon mindkét tényező részéről az akarat. A *szép* élet azonban elképzelni sem lehet *események* nélkül. Ezek adják a léleknek a táplálékot, mely a lelket a *szép* élet megteremtésére képesíti. Nagy tör-

ténelmi alakoknál való megállások, megpihenések, oázisok szükségesek arra, hogy a lélek a táplálékot ne csak felvegye, hanem fel is dolgozza. — Bizony, erre a mostani tanterv sem nyújt teljesen módot, de a világlafogás s az uralkodó jelszavak is sok akadályt gördítenek a léleknek ilyen táplálása elé! A nehézségeket tanulónak és tanítóknak közös erővel kell elhárítanunk. Bizatok bennünk s teljes odaadással és engedelmességgel nyújtsátok lelketeket a formálásra. Utasításainkat, tanácsainkat fogadjátok meg. Különösen lelketekre kötöm a történelem és irodalmak tanulását — magán szorgalmi uton is. De itt is legelső sorban a magyar történelemre és irodalomra gondolok, amelyeknek, lehetőleg, szélesebb körű ismerete minden tanulónál elengedhetetlenül szükséges. Magyar fajiságunk fenntartása is egyenesen parancsolja ezt.

Mi sokat tanultunk az iskolában, amit nektek magán uton kell megtanulnotok, magánolvasmányekből. Nagy megállások, évfordulók, saecularis ünnepek is impulsust nyújtanak erre. Ezelőtt három évvel *Arany János* százéves születését ünnepelte a magyar, az idén a Petőfiét ünnepli az egész világ! Petőfi lelke az ifjúság! Az ifjúság költője Petőfi! A lélek legnemesebb érzelmét, a szeretetnek összes megnyilvánulásait a gyermeki szeretettől a legfenségebb eszményig: a hazaszeretettől egyszerűbben és hűbben nálánál a világirodalomban költő ki nem fejezte soha; a szabadságnak hatalmasabb lángja másnak szívéből ki nem lobbant; hogynem termékenyülének meg az ifjú lelkek az ő költeményeitől, melyekben az összes emberi erények megnyilvánulását érezhetjük meg. Ne legyen egy tanuló se, aki Petőfi-t ne ismerné! Régebb több alkalom volt az ő megismerésére, ma a magán szorgalomnak kell pótolni azt, amit az iskola meg nem adhat. Hadd zendüljenek fel dalai az elnémult ajkakon újból a legyen költeményeinek tanulmányozása minél intenzívebb, mint ahogy ő maga mind nagyobb és nagyobb lesz. Legyen az egész iskolai esztendő, mint *Petőfi év*, az ő emlékének szentelve, hadd legyen és maradjon az ő magyar geniusa mindnyájunkkal állandóan.

Ezzel az óhajtással az 1922—23. isk. évet megnyitom.

Egyezkedések a 2%-os adó ügyében.

A 2%-os városi adópótlék nagy hullámokat vert és élénk ellenkezéssel találkozott ügyében újabb is és ismételt megbeszélések, tárgyalások folytak. A legközvetlenebbül érintett kereskedők és iparosok általában (a nagyobb kiadásokat igénylő beruházások elhalasztásával, illetve minimumra csökkentésével) az új adópótlék tervének elejtését, vagy legalább is távolabbi időre halasztását óhajtották. Ennek a véleménynek adtunk kifejezést már korábban mi is. Termelőik és fogyasztók nehezen viseljük az eddigi terheket is, a folytonos drágulás csapását is, s keserves dolog lenne hosszú évek eddigi mulasztásait, hiányait éppen most egyszerre megezenvedni.

Mind e tárgyilagos okok és kifogások részletes megbeszélése céljából 22-én, pénteken délután küldöttség kereste fel a városi tanácsot, melynek házában Körtvélyfáy polgármesterhelyettes fogadta azt. A megjelentek nevében előbb Forró Géza kérte az adópótlék szedésének elhalasztását, azzal, hogy a nagyobb építkezések, mint a vízvezeték, hidak stb. létesítése kedvezőbb időre hagyassék. Ő és utána még Papp Dezső kereskedő kifejezetten tiltakozott az új megterhelés ellen; különösen szemléltető példaként említette fel az utóbbi a fűszerárakkal foglalkozó kereskedők helyzetét, kik a főbb cikkek közül szolid uton — igazolhatólag — alig 6—8—10% hasznat tudnak produkálni, ami újabb 2, illetve 3 százalékos megterhelést nem bírhat meg.

A polgármesterhelyettes részletes és az elhalaszthatatlan szükségleteket (kövezet, hidak, közkutak, közbiztonsági rendbehozatala, Küküllő partvédelme) behatóan ismertető beszédben válaszolt. Ő általában előnyösebbnek és elviselhetőbbnek találja a 2% szedését, mint a pótladó 300—400 százalékra emelését. A megbeszélések során az a megállapodás jött létre, hogy az érdekeltek a maguk körében megbeszélést folytatva, bizott-

ságot alakítanak, az esetleges átalányfizetés összegeinek megállapítására, melynél az eddigi 1%-os bevallások szolgálnának alapul, s egyes méltányossági szempontok is figyelembeveendővé lennének. Kijelentették azonban a kereskedők és iparosok, hogy arra az esetre, ha nem sikerülne valamennyire kielégítő megoldást találni, fenntartják a jogot, hogy az adópótlék sérelmessége elleni panaszukkal a kormányhoz forduljanak.

A bizottság megalakítása és gyűlése, az átalányok felbecslése és kivétele ügyében, a jövő hét egyik napján lesz. Megfontolás tárgyává lenne teendő a kivétel ellen egy felekezési fórum létesítése is, hol egyes méltánytalanságok orvosolhatók legyenek!

IRODALOM.

Elekes György: Szürke csendben.

— Verseskötet; megjelent a Kézdivásárhelyi Könyvnyomda R.-T.-nál. Ára 10 leu. —

Nem egészen egy évvel ezelőtt, ugyane szerző első — „Szibériában pergő homokszemek zenéje” című — verses könyvéről írván, a rokonszenves költő ígéretes fiatalágát találtuk a könyvből legfeltűnőbbben élénk turaló tulajdonágának. Azok a jellemző tünetek, melyek ezt a benyomásunkat felkeltették, nem hiányoznak mostani kötetéből sem. (Különben e most kötetbe szüretelt verstermes nagyobb része a multkori kötet anyagával körülbelül azonos évjáratból is való.) Régi ismerősökként toppannak tehát élénk a könyv lapjairól a fiatalság forrongásának ugyanazok a legjellemzősebb kísérői: a mindenféle, sokszor kevésbé lényeges, apróbb benyomások iránti fokozott érzékenység, a különösen szép és színes szavak, keresett szóösszetételek túlzott kedvelése, egymás hatásait lerontó képek torlódtatása.

Pedig szenvedett, hosszú-hosszu éveken át tartott szibériai raboskodása alatt, valóban kegyetlenül komolyan és sokat szenvedhetett a költő. Benyomásai azonban, éppen a túlságosan heves érzékenység folytán — és összefogó erő híján — legtöbbször apró hangulatképekké tö-

redezve tűnnek elénk, egyetlen markáns képpel mélyen és hatalmasan megdöbbeneni még ritkán tud. Bő szavainak, rithmusainak csilingelésétől pedig Pegazusa olykor megbokrosodva, a célpontra kívül rohan el, vagy lovasát éppen az ellenkező irányba ragadja. Nem egyszer Ady képlátásának, mondatalkotásának akaratlan hatása is megérzik strófaín. („Lányok szeme, szája kacint be, — ábrándos az este, a vers, a regény, — lobban a vér és libben a szív, — de szép az élet, gyönyörű.”) Ilyen A sötét hajó egész elgondolása is.

Minde — nagyjából csak a fiatalsággal együtt járó, s már legtöbbször: erényekkel is elegy — fogyatkozások dacára, bizunk továbbra is Elekes minél előbb teljesen érvényesülő költői tehetségében. Több zengzetes, szép strófa, egyéni egész-verse (Csak a szemem, Egy este, Szívem, Beszéd magammal) kész záloga e bizalomnak; egy-két filozófikus megalapozottságu, mély elgondolású költemény (Krisztus-sirató, Mondják: világok korója: ember) pedig azt bizonyítja, hogy egyéni szenvedéseinek átérzését bele tudja majd kapcsolni az emberiség egyetemes érzéshálózatába is! T. L.

HIREK.

Szeptember 23.

A háromszáz éves nagyenyedi Bethlen-kollégium.

Az ősi Bethlen-kollégium tanári kara, Nagyenyed város tekintélyes számu magyar intelligenciájának bevonásával, lázas előkészületeket tesz a kollégium háromszázados fennállásának megünneplésére. Hatalmas intézőbizottságot alakítottak Garda Kálmán dr. kollégiumi gondnok elnökelete alatt, mely két albizottságnak fejt ki szakadatlan tevékenységet, hogy okt. 8. és 9. napját maradandóan emlékeztető ünnepnapjává avassák a kollégiumnak, a városnak és Erdély egész magyarságának. Az ünnepségek megtarthatását közlő miniszteri leirat már leérkezett a kollégium igazgatóságához s ennek birtokában az intézőbizottság teljes akcióba lépett.

Az ünnepségek ismerkedő esttel kezdődnek október 7-én. Október 8-án a várbeli nagytemplomban ünnepi istentisztelet lesz többzástagú dalkar és neves kolozsvári és marosvásárhelyi művészek közreműködésével. Prédikálni Nagy Károly dr. püspök fog. Ezután kezdődik a tulajdonképpeni emlékünnepe a kollégium udvarán emléktábla leleplezésével és ünnepi beszédekkel. Délután a diákok tornaünnepélye folytatná, este pedig táncmulatság fejezné be az ünnepségek sorozatát. A tornaünnepélyen az erdélyi testvérintézetek, s köztük (25 tagu csapattal) a helybeli ref. kollégium ifjúsága is részt vesz.

Hétfőn délelőtt a kollégium disztermében irodalmi matinét rendeznek azoknak a hivatásos íróknak és művészeknek részvételével, akiket a kollégium nevelt, vagy ott folytattak tanári munkát. Eddig a matinéra Áprily Lajost, Berde Máriát, Sipos Domokost, Szabó Jenőt és Szentimrei Jenőt kérték fel. Az ünnepségeken való részvételét eddig is számos volt diák jelentette be, akiknek a közönségben régi jó kollégiumi cipővel és enyedi kofapecsenyével kedveskedik a rendezőség. Már az elszállásolás kérdését is megoldották és mintegy háromezer vendég befogadására tettek előkészületeket. Az ünnep emlékére Beran Miklós budapesti szobrászművésszel plakettet mintázattott a rendezőség, a nagyenyedi nők pedig Folyovich Miklós iparművész tervei szerint két emlékszálót himeznek. Egyet a kollégium tornászcsapatának szántak, egyet „Bethlen vándordíj”-nak, melyet évente az erdélyi református testvérkollégiumok közül a versenyen győztes csapat nyer. Lesz képkiallítás is az ünnep ideje alatt a volt növendékek műveiből.

Jegyzői kinevezés, áthelyezések. A vármegye prefectusa Nagy Sándort alsósófalvi segédjegyzővé nevezte ki; Biró Károly székelypálfalvi, Finta Ferenc szenttamási körjegyzőket pedig kölcsönösen áthelyezte.

Eljegyzés. Nagy Herminkét eljegyezte Iasák Mihály postatiszt Vajdahunyadon, 1922 augusztus hó.

Magyarországot a genfi népszövetségi gyűlés határozata alapján felvették a népszövetségbe, miáltal jogot nyert, hogy magát ott megfelelően képviselhesse és sérelmeire orvoslást kérésessen.

Halálozás. Verestói Terézke 9 hónapos korában elhunyt.

Jakab József hazaérkezett. A zászlóvivő ifjak közül 2 évi kényszermunkára elítélt Jakab József, egykori udvarhelyi ref. segédlelkész végre sok hányattatás s a hírlapok többszöri cikkezése, az érdekeltek kérelmezése után, kiszabadult és a hét közepén ide hazaérkezett. Megelőzően — talán tévedés miatt — úgy volt, hogy, mint repatriálandó nemrég Nagyváradra vitték, honnan Magyarországra akarták kitelepíteni. Erre a hírre a város polgármestere, illetve Neamtu prefectus interveniált érdekében. Szabadulását most külön királyi kegyelem adta meg. A hosszab raboskodás feltűnőbbben nem viselte meg s szabadágával élve f. hó 24-ikén, vasárnap délelőtt a ref. templomban meg is esküszik régi menyasszonyával, kivel a polgári hatóság előtt már régebben egybekeltek. Az egyházi esketést Kecskeméthy István dr. theologiai tanár végzi. Ugyanerre az időre esik a vélegény szüleinek 25 éves, nagyszülőinek 50 éves lakodalmi évfordulója. Jakab különben azt a hírt hozta, hogy a napokban ifj. Tassaly József hazaérkezése is várható.

Románia köztisztviselői legutóbbi bukaresti kongresszusukon október 20-ikára az általános sztrájkot határozták el, mert helyzetüket a kormány eddigi ígéreteivel nem látják biztosítottak.

Őszi hálaadó istentisztelet. A helybéli unitárius templomban holnap, 24-én délelőtt 10 órakor urvacora osztással kapcsolatos ünnepélyes hálaadó-istentisztelet lesz, mely alkalommal ünnepi beszédet mond Bölöni Vilmos helybéli lelkész.

Kántori beköszöntő a ref. templomban. Az idevaló ref. hívek által ujonnan megválasztott Benkő József kántortanító új állását már elfoglalta és f. hó 24-ikén, vasárnap a délelőtti istentiszteleten először fog e minőségben a templomban énekelni.

Köszönetnyilvánítás. A javítás alatt álló vágási rom. kath. templom részére a Deutsch, Schuster és Társai cég 100 drb elsőrendű deszkát adományozott. A hitközség a szives adományért hálást köszönetét nyilvánítja.

Az erdélyi rk. népszövetség újjászervezése tárgyában a lekapcsolt részek katolikusága által f. évi augusztus 9-én Kolozsvárt tartott szervezkedő nagygyűlés az érdeklődők előtt közismeretes. A vidéken is élénk visszhangra talált az egységbe tömörülés szükségessége. Amint értesülünk, Szentléleken e hó 17-én alakult meg a helyi tagozat Gegő Simon plebános elnöksége alatti, tevékenykedni vágyó tisztikarral, csoport vezetőikkel, 16 tagú választmánnyal és a lelkesedést minden házbá bevinni kész, főképp nőkből álló, 20 tagú propaganda-bizottsággal. A magyarságnak ez idő szerinti helyzetében és magára hagyatottságában, hogy magán, egyházián, kulturáján, iskoláin, lelki, szellemi és anyagi érdekein segítsen, csak a szervezkedésben kifejlő erő, az egységbe tömörülés képes segíteni. Az állam támogatása, — pedig a fenti eredményeket biztosítani neki is érdeke — már csak mese: hol volt, hol nem volt. — Bogárfalván f. hó 24-re van tervbe véve a helyi tagozat megalakulása hasonló lelkesedéssel.

Az agrár-reform ügyében tárgyaló másodfokú bizottság, mely eddig a vármegyeház első emeletén a 37. szobában működött, október hó 1-től a törvényszék épületének emeletén (a Tomasevich-féle épületrészben) fog működni.

A női ipariskola, vagyis kézimunka-tanfolyamra jární öhajtók, jelentéskessenek Forró Gévánénál.

Új községi adó. Nemrég kézbesítik nekem az augusztusi villany-számlát, a meglepetéssel látom, hogy a számadás végére 4 leu oda van bigyesztve. Tudakozódásomra azt a választ nyertem, hogy ezt a város adódeti, s ezután minden hónapban ezeket a 4 leiket óra használat címén fizetnem kell. Meglep ez az újabb megterhelés, mert a menyiben gyenge elmémrel visszatudok emlékezni, én óra használat címén egyszermindenkorra hosszú évekkal ezelőtt 20 koronát leszurtam. Ez a díj egyszermindenkorra szólott, s bizonyára ez az összeg az óra beszerzési árával arányos volt, mert különben többet követeltek volna. Hivatalos helyről ezt — úgy hallom — akként magyarázzák, hogy azért van szükség a havi 4 leuk szedésére, mert az óra ma drága pénzen szerezhető be. Ami meg van, azt már nem kell beszerezni; s ha most kell valakinek

óra, ám fizesse meg az, de ne fizetessenek évente még most is számottevő évi összegeket azokkal, a kik óratartási kötelezettségeiknek már évekkal ezelőtt eleget tettek. Ily indoklással a jövő hónaptól kezdve már huzal díjat is felszámíthatnának, lévén a huzal ma rémdrága. (— ó.)

A városi kisdudóvadásban a foglalkozás e hó 13-án a református leányiskola, Mihai Viteazul (Király) utcai helyiségében megkezdődött. Minden 3—6 éves gyermek óvodaköteles.

A luxus-adó kivétele ügyében a tárgyalás a helybéli vendéglősökre, korcsmárosokra nézve 22-ikén, pénteken volt meg a pénzügyigazgatóság-nál. A vendéglősöket általában a tavalyi alapon a III. osztályba (3%) sorozták be, kivéve a Bukarest-szállodát, mely a II. osztályba került.

Fehér Imre szinigazgató jól szervezett társulata, miután Fogarason befejezte előadásai sorozatát, szept. 24-én Székelykeresztúron kezdi meg vendéglátóit.

GALLÉRT MOS SZÖRMÉT FEST Schmitz

Odorheiu-Székelyudvarhely.

Lótolvaj cigányokat fogott a rendőrség. A múlt hét egyik napján Sándor Tamás, Simó Mátyás és Tankó János szentgyházasi falvakosok a helybéli rendőrségnél azzal a panaszzal jelentkeztek, hogy tőlük a megelőző napon a falujokon átvonuló kóbor cigányok 5 lovat loptak el; ugyanezeket a cigányokat most ők maguk a Szejke-fürdőnél megtalálták, s velük vannak az ellopott lovak is. A károsultak mellé a rendőrség rögtön 2 rendőrt adott, kikkel együtt a helyszínre kivonulva, az ott táborozó cigánykaravánt mindjárt le is tartóztatták. Mikor a lopott lovak után tudakozódtak, a karaván 3 férfi tagja vállalkozott, hogy ők azokat megmutatják, mert a lovak távolabb az erdőben vannak kikötve. Így buzgólkodva kissé távolabb mentek, s miközben rövid időre sikerült szem elől tévedniük, szépen meg is szöktek. Ezután már hiába keresték, feltalálni őket nem lehetett. Az 5 ló azonban, fához kötve csakugyan az erdőben volt; később a tulajdonosoknak ki is adták. A karaván meg nem szökött részét pedig Sárközy Joan, Dumitru Tanásé felöltött férfakkal, egy csomó sivalkodó gyerekekkel és asszonyúpséggel bekísérték a rendőrségre, honnan őket az ügyészségnek adták át. Most a törvényszék fogházában vannak letartóztatva, egy csecsemő kivételével, ki közben meghalt. Az eljárás a cigányok ellen lopás miatt foly, bár ők a vizsgálóbíró vallatása alatt fogadkoznak, hogy mindenben ártatlanok, a megszökött 3 lótolvajt ők nem is ismerik, karavánjukhoz nem tartoznak, elfogatásukkor csak beszélgetni mentek hozzájuk valahonnan. Szavuknak, természetesen, semmi hitelt tulajdonítani nem lehet. A 3 megszökött cigányt mindenfelé köröztetik.

Műbirkózás lesz f. hó 23-, 24- és 25-ikén este a Bukarest-szálló színháztermében, több birkózó bajnok között.

KÖZGAZDASÁG.

Az elmúlt keddi gabonapiacokon igen sok üszögös buza került eladásra. Oka, hogy igen sok gazda könnyelműen üszögös búzát használ vetőmagul. Nem állhat meg az az esetleges kifogás, hogy olyan volt az esztendő, hogy sok üszög keletkezett. Az üszögnek semmi köze az esztendőhöz, az előfordul, ha vetőmagul üszögös gabonát használunk, sőt nem okvetlenül szükséges, hogy minden gazda használja, elég egy község határában, ha néhány gazda könnyelműségből, kegyelemszeretből használ ilyen gabonát, ez megfertőzheti az egész határ termését. Az üszögös gabona értéke jóval kevesebb, mint a tiszta magé s éppen azért a gazda saját magának az ellensége, ha vetőmagvára nem fordít kellő gondot. Üszög ellen védekezhetni, ha a vetőmagot megcsávásszuk (kékkövezzük). Kétféle módja van a csávázásnak: $\frac{1}{2}\%$ -os kékkő oldatban (100 liter vízhez $\frac{1}{2}$ kgr. rézgálic) az elvetendő gabonát 12—24 óráig áztatjuk, avagy 1—2% os (100 L. víz, 1—2 kgr. rézgálic) oldatba az elvetendő gabonát belemártjuk, 1—2 percig áztatjuk, s azután kiterítve megszáritjuk. A száritás azért szükséges, hogy így a magvak nem tapadva egymáshoz a vetésünk egyenletesebb lesz. Lóhere-, lucerna-vetéseink kisárgultak, s

még jobban ki fognak sárgulni az arankától, mert irtásáról alig gondoskodik valaki. Itt van egy údvös törvény, melyet a hatóságnak kellene szigorúan végrehajtani, ha már a gazdák jó része nem törődik saját javával. Az arankás takarmányt megessi a marha, s a trágyával kikerül a csiraképes aranka-mag s vigan tenyészik tovább. Az aranka tönkretette lóhere és lucerna magtermésünk jó hírnevét, pedig kár, — ezek azok a termények, melyekből a gazda nem nagy területről is szépen pénzelt. Ha, az érvényben levő törvényeknek is megfelelően, e veszedelmes gazt teljes erővel hamar ki nem irtják, néhány év múlva céltalan erőlködés lesz ezeknek a mesterséges takarmányoknak vetése. Ellenőrizték egymást a gazdák is, s a gondatlant ők maguk kényszerítették arra, hogy az aranka irtását vigye véghez.

A lapok értesítése szerint, a sertések kivitelét a földművelésügyi miniszter betiltotta, s e betiltás hatása alatt, valószínűleg, a sertés-árak alább szállnak.

A múlt keddi piacon: buza 66—72, rozs 55—56, árpa 54—56, zab 25—28, burgonya 9—14 leuban kelt el vékánként. V—6.

SPORT.

Hargita — I. S. C. 2:0 (1:0).

Közönségünknek a football-sport iránti rokonszenvét mutatja, hogy a múlt vasárnap, dacára a hideg, esős időnek, elég szép számu közönség nézte az I. S. C. és a Hargita csapatainak mérkőzését. A sáros, sikos pályán is csakhamar kitűnt a Hargita fölénye, s hogy nagyobb goal-arányt nem érhetett el, az az I. S. C. kittinő kapusának a javára irandó.

Az első goalt 11-esből menthetetlenül Binder lövi, míg a másodikat egy szép cornerbeadásból Zakor küldi az I. S. C. hálójába. A vendégcsapat legjobb embere a kapus volt, ki sok veszélyes labdát védett ki ügyesen.

Vasárnap, 24-ikén délután 4 órakor a Coltea-val mérkőzik a Hargita. Mindkét csapat a legjobb felállításban játszik, s így szép játékvau kilátás. A játék közötti idő alatt és a mérkőzés után a városunkba érkezett öt birkózó bajnok, köztük Czája János, birkőzik a football-pályán.

A szerkesztő üzenete.

N. Gy. ref. lelkész úr. A-sófalva. Válaszát a „templomi botrány“ ügyében lapzártaker kaptuk, mikor hosszabb közlemény e számba felvehető már nem volt. Közlése ezért a jövő számra maradt.

Kiadó: a Könyvnyomda R.-t. Odorheiu (Székelyudvarhely)

Tribunalul Odorheiu.

C. 650—1922.

Incheere.

Tribunalul in urma cererei inaintata pe baza §. 748 pr. c. de catra Daa Orbán József nasc. Finta Zenóvia dom. in Valchita Jud. Olorheiu incepe procedura pentru constatarea faptului mortii lui Orbán József fost cu dom. in comuna Vlachita si numeste curator al sau pe Dl. avocat dr. Kassay F. István din Odorheiu.

Totdeadata pe baza §. 736 pr. c. emite publicatiuni prin cari someaza pe disparut si pe cei care au vre o cunostinta despre existenta lui in viata si anunte despre aceasta tribunalul sau pe curatorul numit.

Aceasta publicatiune se va afisa la tabloul de afisare al Tribunalului si se va expedia petitionare cu invitatie de a o publica in 3 randuri consecutive in Ardealul Juridic si in Székely Közélet anexind exemplarele doveditoare ale publicarii la cererea ce va face ulterior pentru desbateri.

Tribunalul trimite anexat un exemplar de publicatiune Primariei din comuna Vlachita pentru publicare dupa obiceiul locului si pentru afisare in timp de 3 luni, cu mentiunea ca dupa expirarea acestui termen sa i a restituie cu atestarea a s-a afisat si s-a publicat.

Odorheiu, la 10 Iulie 1922.

M. M. Popescu judecator de tribunal.

Pentru conformitate: Burghar dt, cancelist.

Szenzációs olcsó árak Hirsch Rudolf divatáru üzletében.

Nagy küldemény férfi- és női téli posztók és barchetok érkeztek. Férfiöltönyre való tiszta gyapju szövet teljes hozzávalóval Lei 750.

Szövetek

raglán, télikabát, felöltő és öltönyökre, női kabátokra, gyermekruhákra nagy választékban és rendkívül jutányosan kaphatók.

Vásznak lepedőkre, női és férfi fehérneműre, siffonok, asztalterítők, dunyha- és párnatokok, dunyha- és párnahuzatokra, butorszövetek, ágyszerítők, kávégarnitúrák stb. **LÖBL R.** Odorheiu, Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 25. szám.

Szám: 3544—922. k. i.

Hirdetmény.

A kereskedők és iparosok küldöttségével történt megbeszélés alapján felhívjuk azokat a kereskedőket és iparosokat, akik a 2%-os városi forgalmi adót általánosan összegekben kívánják fizetni, hogy aziránt a városi tanácshoz legkésőbb **f. hó 25-ig** indokolt kérést adjanak be. A később beérkező kérések tekintettel arra, hogy a fizetés már október 1-én megkezdődik, figyelembe nem vehető.

Odorheiu, 1922 szeptember 19.

Köztvéltay, polgármester h.

Odorheiu törvényszék

C. 114—1922.

Hirdetmény.

Az odorheiu törvényszék közhírré teszi, hogy Kovács Ferencné szül. Elekes Judith székelyerzi lakos részéről az 1911: 1. t. c. 748. §-a alapján előterjesztett kérelem folytán az orosz fronton 1916 évi június hó 14-én — mint a volt cs. és kir. 82. gyalogezred katonája — ellenséges golyótól találva, állítólag elesett Kocs Ferenc volt székelyerzi lakos elhalálása tényének megállapítása iránt az eljárást a mai napon megindította és az állítólag elhalt részére ügygondnokul dr. Kassay F. István ügyvéd, odorheiu lakost rendelte ki.

Felhívja a törvényszék Kocs Ferencet és mindazokat, akiknek az ő életbenlétéről tudomásuk van, hogy a bíróságot, vagy az ügygondnokot a Kocs Ferenc életbenlétéről értesítsék, egyszerűen közöljék azokat az adatokat, amelyekből az ő életbenléte megállapítható, mert különben a bíróság a jelen hirdetésnek az „Ardealul Juridic”-ban történt harmadszori beiktatását követő naptól számított 3 hó letelte után a nevezett elhalálásának tényét a bizonyítás eredményéhez képest meg fogja állapítani.

Odorheiu, 1921 évi február 4.

Dr. Ghiurghiu, m. p. tszéki bíró.

Pentru conformitate: **Burghardt**, cancelist.

Odorheiu-Székelyerudvarhelyen a Str. Mihai Viteazul (Király-utca) **6. szám** alatt levő 5 szoba, konyha, kamra, megfelelő mellékhelyiségekből álló, terjedelmes udvarral és kerttel rendelkező épület belseg **ELADÓ**. Részletes feltételek dr. **Borosnyay Pál** ügyvéd iródjában megtudhatók.

Batik-és bőrmunkatanfolyam!

Megfelelő számú jelentkezés esetén tanfolyamot nyitok október hó közepén. Tanítok mindennemű bőr- és szelvény festést; bőrtárcák, ridikülök, övek, batik zsebkendők, lámpaernyők stb. készítésére egy hónap alatt teljes kiképzést adok. — Jelentkezni lehet naponként október 10 ig Str. Principesa Elisaveta (Bethlen-u.) 14. sz. alatt.

Alkalmi vétel

Jutányos áron eladó:
1 darab tanácskozó asztal, zöld posztóval borítva, 1 méter széles, 3 méter hosszú.

4 darab üzleti vagy irodai villanylámpa 260 cm. hosszú, 100 cm. széles, 2 karral, csigánjáró.

1 drb. diszes ebédli lámpa.
Cím a kiadóhivatalban.

Földbérlet.

A helybeli református egyház a képolna melletti földjét 1922 szept. 29-től kezdődőleg három évre, nyilvános árverésen haszonbérbe adja. Az árverés **1922 szeptember 27-én d. e. 11 órakor** fog megtartani a király-utcai leányiskola helyiségében. Bónatpénzül a kikiáltási ár 10% a leteendő, Feltételek megtudhatók a lelkesi hivatalban. Az agrártörvényvel szemben az egyház semmiről sem szavatol.

Odorheiu-Székelyerudvarhely, 1922. szept. 22.

Keblltanács.

Egy jobb családból való fiut tanoncnak fölvessek. Használt fürdőkádakat veszek
Kerestély Gyula bádigos-mester Odorheiu **Piata Reg. Maria (Batthiány-tér) 11.**

Őszi és téli kabátokat, házi szőtt posztót, fonalat minden színben **művésziesen**

festés tisztít Schmitz

Str. Stefan cel Mare (Malom-u.) 21.

Gyűjtődék:

Barcsay és Esztegár

divatüzlet, Piata Reg. Maria (Batthiány-tér),

Tamás Gáspár férfiszabó

Str. Principesa Ileana (Eötvös-u.) 5.

Képviselőtek minden nagyobb közszé-
ben kerestetnek.

SCHULLER JÁNOS

KALAPOS

Odorheiu - Székelyerudvarhely.

Bul. Reg. Ferd. (Kossuth-u.) 29.

Elvállalja mindenféle női s férfi kalapok legdivatosabb átalakítását.

Szolid árak, pontos kiszolgálás!

ÉRTESÍTÉS.

Szives tudomására juttatjuk a t. vevőközönségnek, hogy addig is, míg üzlethelyiségünk elkészül, a Str. Principesa Maria (Szentimre-u.) 14.

sz. utcára nyíló pincehelyiségben

az üveg- és porcellán áruk árusítását és az ablakozást megkezdjük

A szives pártfogást ezen üzlethelyiségben is nagyon szépen kérjük:

Márk Testvérek.

Női ruhák,

pongyolák, bluzok, női-, férfi-, gyermek fehérneműk, menyasszonyi kelengyék, őszi kabátok és kosztümök legkényesebb estélyi és ucai ruhák olcsón, pontosan, a legújabb divat szerint készülnek; átalakításokat lelkiismeretesen végez:

Dolvig Keresztélyné
Odorheiu-Székelyerudvarhely, Strada Horia (Kornis-u.) 14 szám alatt, emelet.

Üvegezést elvállalok:
BACSICS JÓZSEF
kereskedő, Odorheiu.

Asztalos-, lakatos- és kovácsszerszámok,

épület- és butorvasalások érkeztek Remscheidből. Zománczott edények és mindenféle konyhafelszerelési cikkek nagy választékban kaphatók.

Szines bőrök, antilop-, lack-, zsevró-, box-bőrök, 1^a Crupon-talpak

és minden e szakmába tartozó kellékek a legjutányosabb napi árban.

Vadászati cikkek!

Melegítő- és főzőkályhák!

IA vidéki kereskedők legolcsóbb bevásárlási forrása!

FRITZ KÁROLY, vas- és bőrkereskedő.

A tüzvész miatt kiüritett kereskedésemet kedden, f. hó 19-én, újból megnyitottam.